

ВИДОВА ХАРАКТЕРИСТИКА ПРИБУТКУ ПІДПРИЄМСТВА

Формування ринкових відносин в Україні і як наслідок цього загострення конкуренції на споживчому ринку обумовлює необхідність корінних змін у діяльності підприємств.

За цих умов велике значення для підприємств має забезпечення їх конкурентоспроможності, що вимагає нових підходів до поведінки на споживчому ринку, підвищення рівня взаємовідносин з постачальниками товарів та споживачами, організації господарської діяльності, управління підприємствами тощо. Для цього необхідно вміти працювати з різними видами прибутку.

Існують різні класифікації видів прибутку. Класифікація видів прибутку підприємства в розрізі запропонованих класифікаційних ознак наведена в таблиці.

Таблиця

Систематизація видів прибутку підприємства за основними класифікаційними ознаками

Ознака класифікації прибутку підприємства	Вид прибутку за відповідними ознаками класифікації
1	2
1. Характер відбиття в обліку	Бухгалтерський прибуток Економічний прибуток
2. Характер діяльності підприємства	Прибуток від звичайної діяльності Прибуток від надзвичайних подій
3. Основні види господарських операцій підприємства	Прибуток від реалізації продукції Прибуток від позареалізаційних операцій
4. Основні види діяльності підприємства	Прибуток від операційної діяльності Прибуток від інвестиційної діяльності Прибуток від фінансової діяльності
5. Склад формуючих елементів	Маржинальний прибуток Валовий прибуток Чистий прибуток
6. Характер оподатковування	Оподатковуваний прибуток прибуток не підлягаючому оподатковуванню
7. Характер інфляційного очищення	Прибуток номінальний Прибуток реальний

Продовження табл.

1	2
8. Достатність рівня формування	Низький прибуток Нормальний прибуток Високий прибуток
9. Розглянутий період формування	Прибуток попереднього періоду Прибуток звітного періоду Прибуток планового періоду (планований прибуток)
10. Характер використання	Капіталізуємий прибуток Спожитий прибуток
11. Ступінь використання	Нерозподілений прибуток Розподілений прибуток
12. Значення підсумкового результату господарювання	Позитивний прибуток (прибуток у звичайному її розумінні) Негативний прибуток (збиток)

Незважаючи на досить значний перелік розглянутих класифікаційних ознак, який, проте, не відображає всього різноманіття видів прибутку, використовуваних у науковій термінології й підприємницькій практиці. Зі структурою окремих видів прибутку, сформованої на підприємстві, зв'язане поняття «якість прибутку». У найбільш узагальненому виді воно характеризує структуру джерел формування прибутку по видах діяльності – операційної, інвестиційної, фінансової.

У рамках кожного із цих видів прибутку дане поняття характеризує конкретні джерела зростання прибутку. Наприклад, висока якість операційного прибутку характеризується ростом обсягу випуску продукції, зниженням витрат і т.п., а низька її якість – ростом цін на продукцію без збільшення обсягу її випуску й реалізації в натуральних показниках. Поняття «якість прибутку» дозволяє вірніше оцінювати її динаміку, проводити порівняльний її аналіз у процесі порівняння з діяльністю інших підприємств.

Таким чином можна зробити висновок, що прибуток є якісним показником, тому як в його розмірі відображається зміна обсягу товарообороту, доходів підприємства, рівня використання ресурсів, величини витрат обертання. Таким чином, прибуток синтезує в собі всі сторони діяльності підприємства, характеризує ефективність його господарської діяльності в цілому.